

FÖLDRAJZ
KÖZÉPSZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA

2008. május 15. 14:00

I.

Időtartam: 20 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM

Fontos tudnivalók

Az írásbeli vizsga során két feladatlapot kell kitöltenie.

Az **I. részfeladatlap** megoldására felhasználható időkeret **20 perc**, ebben a részben a **középiskolai atlasz**, illetve egyéb segédeszköz **nem használható**. Az idő letelte után a **megoldott feladatlapot adja át a felügyelő tanárnak!**

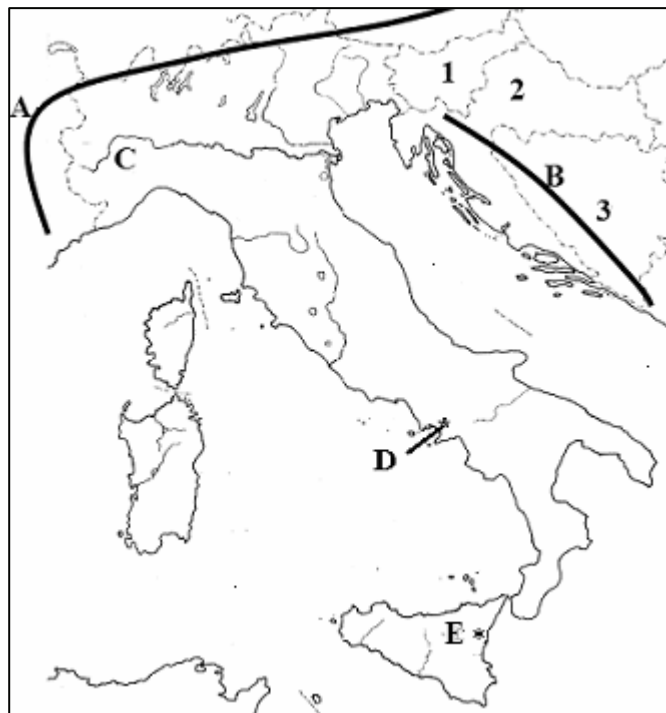
A feladatokat **tetszőleges sorrendben** oldhatja meg.

Először figyelmesen **olvassa el** a feladatokban megfogalmazott kérdéseket, majd **gondolja át** válaszát, és azt **tintával (tollal) írja be** a megfelelő helyre! Ha szükséges, a megoldást javíthatja, de a nem egyértelmű áthúzás, javítás, valamint ceruzával történt beírás esetén az adott feladatrészt pontot nem kaphat.

Az egyes feladatok megoldásával **elérhető** maximális **pontszámról**, illetve részpontszámokról a feladatok mellett/után feltüntetett pontok tájékoztatnak. Kérjük, hogy a **szürke négyzetekbe semmit ne írjon!**

1. rész

A feladatlap-rész megoldásához atlasz nem használható!

1. Tanulmányozza a térképvázlatot, és oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!**a) Nevezze meg a számokkal jelzett országokat!**

1.
2.
3.

3 pont

b) Nevezze meg, mely földrajzi helyeket jelölik a térképvázlatba írt betűjelek!

- A) (hegység)
- B) -hegység
- C) (folyó)
- D) (vulkán)
- E) (vulkán)

5 pont

8 pont

2. Tanulmányozza a térképvázlatot, és oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

a) Nevezze meg, mely hegységeket jelölik a vázlatba írt számok!

1.
2.
3.
4.
5.

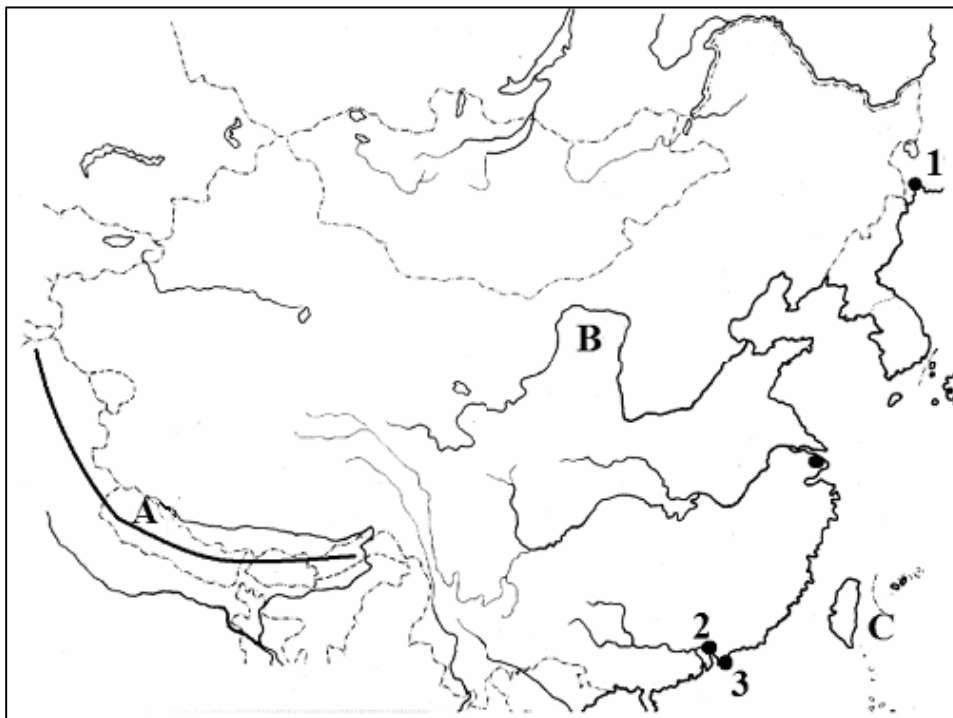
5 pont	
--------	--

b) Mely hegységek felépítő kőzete vulkanikus eredetű? Írja a hegységet jelölő sorszámokat a vonalakra!

.....

3 pont	
--------	--

8 pont	
--------	--

3. Tanulmányozza a térképvázlatot, és oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

a) Nevezze meg, mely városokat jelölik a számok a térképvázlatban!

1.
2.
3.

3 pont	
--------	--

b) Nevezze meg a betűkkel jelölt tájakat és folyót!

- A) (hegység)
 B) -folyó
 C) (sziget)

3 pont	
--------	--

c) Válaszoljon a kérdésekre a számok beírásával!

1. Fontos ipari központ, környékén különleges gazdasági övezeteket alakítottak ki:
2. Oroszország legfontosabb csendes-óceáni kikötője:
3. 1997-ben Kínához visszacsatolt terület:

3 pont	
--------	--

9 pont	
--------	--

A feladatlap-résszel elérhető összes pontszám:	25 pont	
---	----------------	--

Feladat sorszáma	Maximális pontszám	Elért pontszám
1.	8	
2.	8	
3.	9	
ÖSSZESEN	25	

javító tanár

Dátum:

	elért pontszám	programba beírt pontszám
I. Topográfiai ismeretek, készségek feladatsor		

javító tanár

jegyző

Dátum: Dátum:

Megjegyzések:

1. Ha a vizsgázó a II. írásbeli összetevő megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
2. Ha a vizsga az I. összetevő teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. összetevővel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

FÖLDRAJZ
KÖZÉPSZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA

2008. május 15. 14:00

II.

Időtartam: 100 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM

Fontos tudnivalók

Az írásbeli vizsga során két feladatlapot kell kitöltenie.

A **II. részfeladatlap** megoldására felhasználható időkeret **100 perc**. Ebben a részben a megoldáshoz használhatja a **középiskolai atlaszt**. Amennyiben indokolt, **használjon zsebszámológépet**, de a feladatlapban minden esetben **tüntesse fel a megoldás menetét is**. Ha szükséges, használhat körzőt és vonalzót is.

A feladatokat **tetszőleges sorrendben** oldhatja meg.

Először figyelmesen **olvassa el** a feladatokban megfogalmazott kérdéseket, majd **gondolja át** válaszát, és azt **tintával (tollal) írja be** a megfelelő helyre! Ha szükséges, a megoldást javíthatja, de a nem egyértelmű áthúzás, javítás, valamint ceruzával történt beírás esetén az adott feladatrészt pontot nem kaphat.

Mindig a feltett kérdéseknek megfelelően válaszoljon! Az elvártnál több válasz (pl. kettő helyett három példa megnevezése) nem jár többletponttal.

Az egyes feladatok megoldásával **elérhető** maximális **pontszámról**, illetve részpontszámokról a feladatok mellett/után feltüntetett pontok tájékoztatnak. Kérjük, hogy a **szürke négyzetekbe** semmit **ne írjon**!

2. rész*A feladatlap-rész megoldásához atlasz használható!***1. Döntse el, hogy igazak vagy hamisak a következő megállapítások! Írjon I betűt az igaz, és H betűt a hamis megállapítások sorszáma elé!**

- 1. A helyi idő egy adott helyen napórával is mérhető.
- 2. A helyi idő és a zónaidő eltérése egy adott helyen nem lehet több 15 percnél.
- 3. Az első időzóna Greenwichnél kezdődik és 15° szélességben húzódik keleti irányba.
- 4. Magyarországhoz képest Moszkvában 2 órával kevesebb, Londonban viszont 1 órával több a zónaidő.
- 5. A Földet 24 időzónára osztották, amelyek szélességi kiterjedése 15°.
- 6. Az időzónák határai eltérhetnek a hosszúsági körök futásától.
- 7. A Föld Ny–K-i forgása miatt nyugatról kelet felé haladva nő a helyi idő.

7 pont

2. Katiék autóval indultak kirándulni. Kati követte a térképen az útvonalat. Megfigyelte, hogy a térképen először 3 cm-es távolságot tettek meg kelet felé, majd ott észak felé fordultak, és újabb 4 cm-s útszakaszt haladtak.

- a) Hány km-t tettek meg a valóságban, ha a térkép méretaránya 1 : 850 000?**

A számítást itt végezze!

A megtett távolság:..... km.

2 pont

- b) Írja be a pontozott vonalra a megfelelő betűjelet!**

A Kati által használt térkép méretarányú volt.

a) nagy

b) közepes

c) kis

1 pont

- c) Karikázza be a megfelelő betűjelet!**

A megtett távolság Budapest–Győr távolságához képest:

a) nagyobb

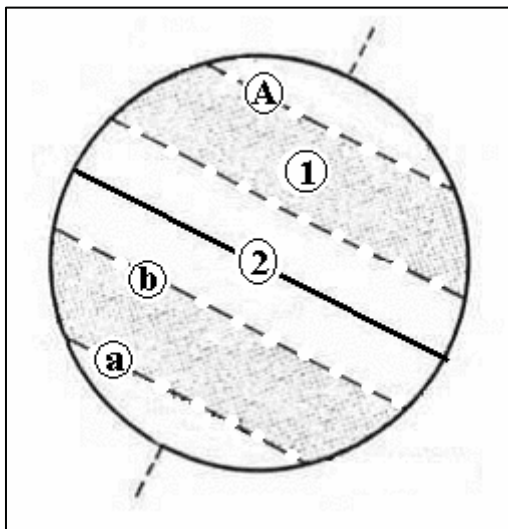
b) kisebb

c) kb. ugyanakkora

1 pont

4 pont

3. Válaszoljon a szoláris éghajlati övezetekkel kapcsolatos kérdésekre, a betűjelekkel és számokkal jelölt objektumok beírásával!

- a) Adja meg az A betűvel jelölt nevezetes szélességi kör pontos helyzetét!

A:

1 pont	
--------	--

- b) Mely övezeteket jelölik a számok?

1: 2:

2 pont	
--------	--

- c) Mely nevezetes szélességi köröket jelölik a kisbetűk?

a: b:

2 pont	
--------	--

- d) Előfordulhat-e, hogy Rómában pontosan 90°-ban, azaz merőlegesen látják delelni a Napot?

.....

1 pont	
--------	--

- e) Melyik övezetben lehetséges az, hogy a Nap napról-napra spirálisan körbe-körbe haladva emelkedik egyre magasabbra a látóhatár felett?

.....

1 pont	
--------	--

7 pont	
--------	--

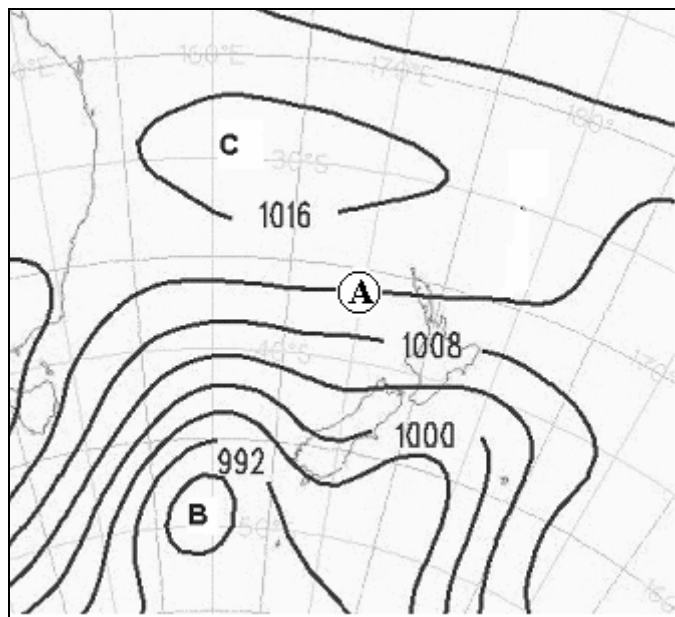
4. Oldja meg a kőzetekkel kapcsolatos feladatot! Írja a megfelelő kőzet betűjelét a megállapítás sorszáma elé!

- a) bazalt
- b) gránit
- c) andezittufa

- 1. Vulkáni törmelékes kőzet.
- 2. Mélységi magmás kőzet.
- 3. Vulkáni kiömlési kőzet.
- 4. A megszilárduló lávával együtt a rétegvulkánok jellegzetes szerkezetét alkotja.
- 5. Távolodó kőzetlemezeknél kerülhet a felszínre.
- 6. A Velencei-hegység jellemző kőzete.
- 7. A magyarországi tanúhegyek tetején található kőzettakaró anyaga.

7 pont	
--------	--

5. Tanulmányozza az alábbi légnyomástérkép-részletet, majd válaszoljon a kérdésekre!

- a) Mi az A jelű vonal neve?

Határozza meg a megnevezett fogalmat!

.....

.....

2 pont	
--------	--

- b) Melyik betű (B vagy C) jelöli az alacsonyabb légnyomást?

1 pont	
--------	--

c) Hogyan nevezzük azt a légköri képződményt, amelynek a belsejében

a légnyomás alacsony:

a légnyomás magas:

Milyen légmozgás jellemző az alacsony légnyomású légköri képződmény belsejében?
Húzza alá a megfelelőt!

felemelkedő

leszálló

3 pont	
--------	--

6 pont	
--------	--

6. **Döntse el, hogy az óceánokra vagy a tengerekre vonatkoznak a megállapítások! Írja a megfelelő betűjelet a megállapítás sorszáma elé!**

- A) óceánok
- B) tengerek
- C) mindkettő
- D) egyik sem

- 1. Minden esetben önálló medencével rendelkeznek.
- 2. Elpárolgó vízmennyiségüket a csapadék és a hozzáfolyás pótolja.
- 3. Nagy fajhőjük, illetve hőtároló képességük van.
- 4. Fagyáspontjuk a sótartalom miatt magasabb mint 0 °C.
- 5. Kontinensek belsejében és kontinensek között is elhelyezkedhetnek.
- 6. Vízük hőmérsékletének évi közepes ingása kisebb mint a szárazföldeké.
- 7. Sótartalmuk igen eltérő lehet (1–41‰).
- 8. Legnagyobb mélységük akár több tízezer méter is lehet.

8 pont	
--------	--

7. **A nagyváros mely részére vonatkoznak az alábbi megállapítások? Írja a megfelelő betűjelet a megállapítások elé! Nem tud minden betűjelet elhelyezni.**

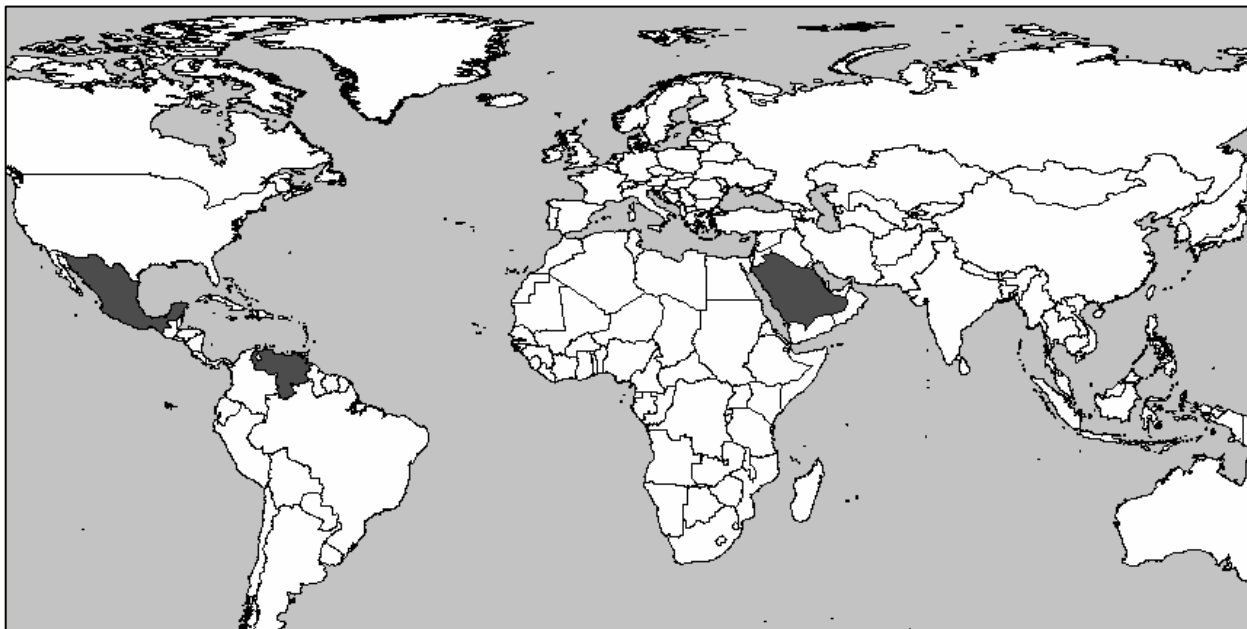
- A) Városmag (city)
- B) Agglomeráció
- C) Külső lakóöv
- D) Külső munkahely öv
- E) Belső lakóöv
- F) Peremvidék

- 1. Nagy lakótelepek és családi házas külvárosi területek egyaránt előfordulnak ebben az övben.
- 2. A város forgalmas belső része üzletnegyedekkel, irodákkal, pénzintézetekkel.
- 3. Ebben az övben találhatók a pályaudvarok, a kikötők, az ipartelepek.

- 4. Sűrűn beépített, lakófunkciójú városrész, amelyre sok nagyvárosban az épületek lepusztulása jellemző.

4 pont

8. Tanulmányozza a térképet! A térképen jelölt országok ugyanazon energiahordozó kitermelésével szerepelnek a világ élmezőnyében.

- a) Nevezze meg az energiahordozót!

1 pont

- b) Mi jellemző erre az energiahordozóra? Karikázza be a két jellemző betűjelét! *Több betű bejelölése pontlevonással jár.*

a) elsődleges energiaforrás

b) másodlagos energiaforrás

c) megújuló energiahordozó

d) fogyó energiahordozó

2 pont

- c) Nevezze meg azt a két iparágat, amely számára alapvető jelentőségű ez a nyersanyag!

.....

2 pont

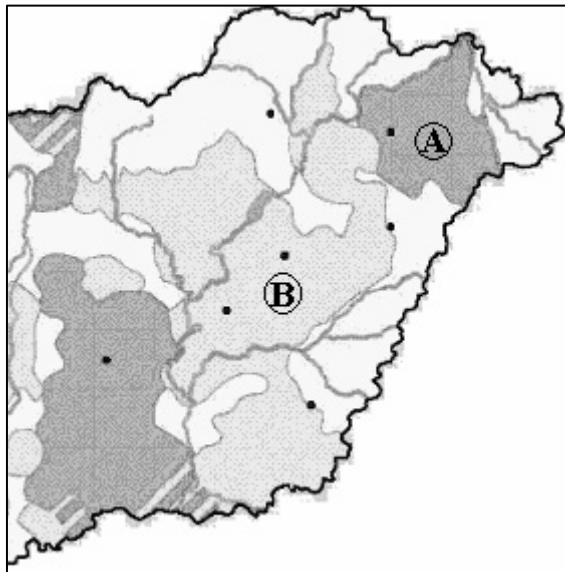
- d) Mely nemzetközi szervezet fogja össze az ásványkincs kitermelésében jelentős szerepet játszó országokat?

1 pont

- e) Nevezze meg a térképen jelölt országok közül azt, amelyik ebből a nyersanyagból a legtöbbet hozza a felszínre!

1 pont

7 pont

9. Tanulmányozza a térképvázlatot, majd oldja meg hozzá kapcsolódó feladatokat!**1. Gabonatermesztés az Alföldön**

- a)** Mely élelmiszer-gabonanövények termesztésének fő területét jelölik a betűk?

A:

B:

2 pont	
--------	--

- b)** Mely talajokon fordulnak elő jellemzően a megnevezett növények?

A termőhelyű növény:

B termőhelyű növény:

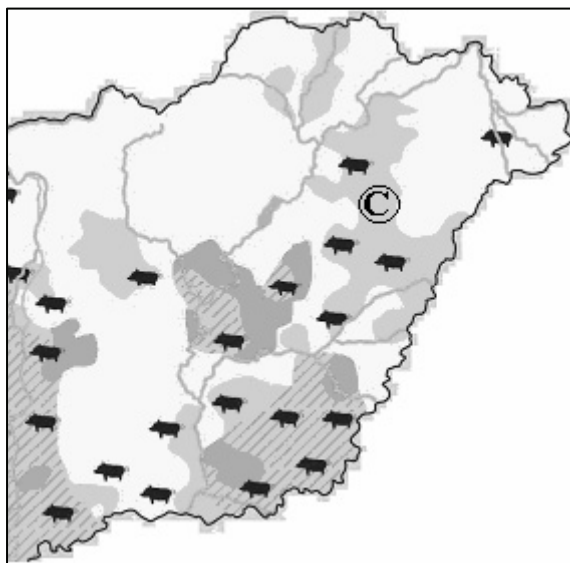
2 pont	
--------	--

- c)** Nevezzen meg a térképen fekete pontokkal jelölt malomipari központok közül kettőt!

.....

.....

2 pont	
--------	--

2. Szemestakarmány-termesztés az Alföldön

- d) Mely takarmánynövény termőterületét jelöli a C betű, illetve a térképen a világos szürke alapszínű terület?

1 pont

- e) Milyen összefüggése olvasható le a térképről a növénytermesztés és az állattenyésztés között?

.....

1 pont

8 pont

10. Az alábbi városok jellemző közös gazdasági tevékenységük miatt kerültek egy csoportba. Válassza ki ezt az iparágat, és írja a betűjelét az város csoportok fölé a vonalra! *Nem tud minden iparágat elhelyezni!*

1.	2.	3.
München Győr Stuttgart Esztergom	Kassa Ostrava Katowice Linz	Genova Marseille Rotterdam New Orleans

A) élelmiszeripar
 B) textilipar

C) vas- és acélipar
 D) kőolajfinomítás

E) autógyártás

3 pont

11. Olvassa el a szövegrészletet, majd válaszoljon a kérdésekre a forrás alapján!

Bezárja szolnoki mosószergyárát a Henkel Magyarország Kft. Az eddig ott készülő mosóporok gyártását Ausztriába helyezik át. Szolnok exportra is termelt, ezt a feladatát a Henkel szerb és lengyel gyárai fogják ellátni. A gyárbezárás háttérében a multinacionális cégnél még 2001-ben elindított, majd 2004-ben folytatódott átszervezés áll. Ennek célja, hogy javuljon a vállalkozás hatékonysága és növekedjék a profitja. A szerkezetváltástól a Henkel 2007-től évi 125 millió eurós megtakarítást remél. A program során a társaság világszerte háromezer alkalmazottját bocsátja el.

Forrás: Népszabadság, 2006. február 9.

- a) Fogalmazza meg, hogy miért tekinthető multinacionális vállalatnak a Henkel!

.....
.....

1 pont

- b) A multinacionális vállalatok működésének egy fontos jellemzője, a nyereség növelésére való törekvés, a szövegben is fellelhető. Írja le ezt a mondatot!

.....
.....

1 pont

- c) Hogyan befolyásolja a szerkezetváltás a foglalkoztatottak létszámát?

.....
.....

1 pont

- d) Milyen következménye lehet a város életében a szolnoki gyár bezárásának? Említsen meg egyet!

.....
.....

1 pont

- e) Nevezze meg azt az ipartelepítő természeti tényezőt, amely segítette a gyár Szolnokra történő telepítését! A válaszhoz használja az atlaszát!

.....
.....

1 pont

- f) Ha az euró árfolyama 260 Ft, hány forintnyi megtakarítást várhat a Henkel 2007-től évente?

A számítást itt végezze el!

Megtakarítás: Ft.

2 pont

7 pont

12. Olvassa el a következő hiányos szöveget, majd keresse ki a szöveg fölött található szókészletből azt a kifejezést, amely a számozott helyekre illik! A kifejezéseket írja a szöveg alatt lévő, megfelelő számok mellé!

Nem tud minden fogalmat elhelyezni.

*írástudatlan, tengerszint-emelkedés, megtermelése, túlnépesedés, elosztása,
elvékonyodó ózonpajzs, globális problémák, üvegházhatás, fenntartható fejlődés, éhezés,
élelmiszerfelesleg, elhízott*

A természet és az ember közötti harmonikus kapcsolat megbomlása következtében fellépő, az egész Földet érintő zavarokat összefoglalóan **..(1)..** -nak/nek nevezzük. A 20. században rendkívül gyors ütemben növekedett a népesség száma, bekövetkezett a/az **..(2)..**. A fejlődő országokban a/az **..(2)..** következménye a/az **..(3)..**, mert a mezőgazdaság nem tud lépést tartani a népességszám rohamos növekedésével. Ezzel ellentétben a fejlett országokban általános az élelmiszer-túlermelés, és aránytalanul sok a/az **..(4)..** ember. Nem fogytak még ki a Föld élelmiszer-tartalékai, csak nem megfelelő a javak **..(5)..**, így egyszerre van jelen a/az **..(3)..** és a túlfogyasztás. A/az **..(1)..** körébe tartozik az éghajlatváltozás, amely a/az **..(6)..** felerősödésével magyarázható. Ennek katasztrofális következménye lehet a/az **..(7)..**, amely a világ nagy népsűrűségi gócait, s főként a partmenti, termékeny talajú területeket érintheti.

1	2
3	4
5	6
7	

7 pont	
--------	--

<i>A feladatlap-résszel elérhető összes pontszám:</i>	<i>75 pont</i>	
--	-----------------------	--

<i>A feladatlappal elérhető összes pontszám:</i>	<i>100 pont</i>	
---	------------------------	--

		Maximális pontszám	Elért pontszám
I. Topográfiai ismeretek, készségek — feladatsor		25	
II. Földrajzi ismeretek, képességek — feladatsor	1.	7	
	2.	4	
	3.	7	
	4.	7	
	5.	6	
	6.	8	
	7.	4	
	8.	7	
	9.	8	
	10.	3	
	11.	7	
	12.	7	
Írásbeli vizsgarész pontszáma összesen:		100	

javító tanár

Dátum:

	Elért pontszám	Programba beírt pontszám
(I. Topográfiai ismeretek, készségek — feladatsor II. Földrajzi ismeretek, képességek — feladatsor) Írásbeli vizsgarész pontszáma		

javító tanár

jegyző

Dátum:

Dátum: